

Editörden...

Sevgili Okurlarımız,

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisinin 2022 yılının son sayısı olan Aralık, 23. Cilt, 4. Sayısı ile yeniden karşınızdayız. Her zaman olduğu gibi, öncelikle dergimize katkı sağlayan yazarlarımıza, hakemlerimize, okurlarımıza, Akademik Danışma Kurulumuza ve Editörler Kurulumuza sizlerin huzurunda teşekkür ediyorum. Editörler Kurulu olarak dergimizi niceliksel ve niteliksel olarak daha üst seviyelere taşımak için yoğun çaba sarf ettiğimizi sizlere bildirmek isterim. Bu sayımızda yer alan makaleleri tanıtmaya geçmeden önce yazarlarımızın zaman açısından mağduriyet yaşamalarını önleyebilmek ve editöryal okuma süreçlerini hızlandırmak amacıyla “Alan Editörlüğü” uygulamasına geçiş yaptığımızı duyurmak isterim. Dergi sistemimize yüklenen tüm makaleler alan uzmanı olan bir editör yardımcımız tarafından incelenecek ve ilgili makalenin süreçleri alan editörü tarafından takip edilecektir. Alan Editörlüğü sistemimize ilişkin akış şemasına şu adresten ulaşabilirsiniz: <https://dergipark.org.tr/tr/download/journal-file/26911>. Editörler Kurulumuza alan editörü olarak katılan ve isimleri aşağıda belirtilen arkadaşlarımıza hoş geldiniz diyerek çalışmalarında başarılar diliyorum: Doç. Dr. Arzu DOĞANAY-BİLGİ, Gazi Üniversitesi; Doç. Dr. Banu ALTUNAY, Gazi Üniversitesi; Doç. Dr. Murat DOĞAN, Anadolu Üniversitesi; Doç. Dr. Sema TAN, Sinop Üniversitesi; Dr. Öğr. Üyesi Ayşın NOYAN-ERBAŞ, Hacettepe Üniversitesi; Dr. Öğr. Üyesi Gizem YILDIZ, Anadolu Üniversitesi; Dr. Öğr. Üyesi Işık AKIN-BÜLBÜL, Gazi Üniversitesi; Dr. Öğr. Üyesi Nilgün KİRİŞÇİ, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi. Editörler Kurulumuz ve alan editörlerimize ilişkin bilgilere <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ozelegitimdergisi/page/10993> adresinden ulaşabilirsiniz.

Dergimizin bu sayısında sekiz araştırma ve iki derleme makalesi yer almaktadır. Bu çalışmalarını kısaca sizlerle paylaşmak istiyorum. Bu sayımızda yayımlanan ilk araştırma makalesi Nazire Burçin HAMUTOĞLU, Onur İŞBULAN ve Mübin KIYICI tarafından yürütülen “1960-2019 Yılları Arasında Özel Eğitimdeki Başlıca Eğilimlerin Eğitim Teknolojileri Çerçevesinde İncelenmesi” adlı çalışmadır. Bu çalışmada 1960-2019 yılları arasında ERIC veri tabanında özel eğitim ve eğitim teknolojileri konusunu içeren 22049 çalışma “Özel Eğitim” ve “Eğitim Teknolojisi” etiketleri kullanılarak bibliyometrik yöntemler ile incelenmiştir. İçerik analizi kullanılarak gerçekleştirilen bu çalışma tanımlayıcı/betimleyici nitelikte bir çalışmadır. Çalışmanın en değerli bulguları arasında 1980’ler ve 1990’ların başına kadar “handicapped” kelimesinin özetlerde yer alması, ancak daha sonra bu kelimenin yerini “disability” kelimesine bırakması yer almıştır. Bununla birlikte özel eğitimde eğitim teknolojileri olarak bilgisayarın sıklıkla kullanılması çalışmanın dikkat çeken bir diğer bulgusudur. Elde edilen sonuçlar düşünüldüğünde okulların teknoloji destekli programlar ile özel eğitim alanı için gerçek yaşam becerilerinin kazandırıldığı bir ortam olması fikri oldukça heyecan verici bulunmuştur. Bununla birlikte, çalışmada çocuk ve öğretmen ile ilgili gerçek yaşam becerilerinin olduğu trendlerin de önemli bir yer tuttuğunu belirtilmiştir. Bu sonucun elde edilmesinde kullanılan bilgisayar yazılımlarının etkisinin olduğu ileri sürülmüştür.

“Deney Kılavuzunun Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizliğe Sahip Öğrencilerin Bilimsel Süreç Becerileri Üzerine Etkisi” adlı ikinci araştırma makalesi Tülay ŞENEL-ÇORUHLU, Sibel ER-NAS, Muammer ÇALIK, Cevriye ERGÜL, Salih ÇEPNİ ve Gül Nihal KARAGÖZ tarafından kaleme alınmıştır. Bu çalışmanın temel problemi “Fiziksel Olaylar” öğrenme alanında hazırlanan aktif öğrenme teknikleriyle zenginleştirilmiş ve Tahmin-Gözlem-Açıklama (TGA) yöntemi entegre edilmiş çalışma yaprağı ile desteklenmiş fen deneyleri kılavuzu hafif düzeyde zihinsel yetersizliğe sahip kaynaştırma/bütünleştirme öğrencilerinin bilimsel süreç becerilerini nasıl değiştirmektedir?” sorusudur. Bu çerçevede araştırmanın amacı, aktif öğrenme teknikleriyle zenginleştirilmiş TGA çalışma yapraklarını içeren fen deneyleri kılavuzunu hazırlamak ve kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarına devam eden hafif düzeyde zihinsel yetersizliğe sahip öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini nasıl değiştirdiğini belirlemektir. Özel durum yöntemi kapsamında, çalışmaya hafif düzeyde zihinsel yetersizliğe sahip olan 12 beşinci sınıf öğrencisi katılmıştır. TGA çalışma yapraklarının birinci bölümünde vızıltı 22, ikinci bölümünde deney ile karekod uygulaması ve üçüncü bölümünde kartopu tekniği ile öğrenme galerisi veya kart gösterme tekniklerinden biri seçilerek kullanılmıştır. Müdahaleden sonra öğrencilerin büyük çoğunluğunun verileri yorumlama, deney yapma, gözlem yapma, uzay/zaman ilişkilerini kullanma, iletişim kurma, çıkarım yapma, ölçme ve değişkenleri kontrol etme becerilerinde gelişim gösterdikleri bazı becerilerde ise gelişim gösteremedikleri ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin bilimsel süreç beceri gelişimlerinde; TGA yönteminin öğrencilerin tahmin ve gözlemleri arasındaki çelişkileri görebilecekleri ortam sunma, süreçte yapılan deneylerin kavramlar hakkında birebir deneyim kazanma ve karekod uygulamalarının yapmış oldukları deneyleri tekrar tekrar izleyerek pekiştirme fırsatı elde etmeleri noktasında öğrencilere katkıda bulunmuş olabileceği ileri sürülmüştür. “Fiziksel olaylar” öğrenme alanında hazırlanan bu kılavuz dikkate alınarak, benzer rehber materyallerin farklı öğrenme disiplinleri içinde hazırlanması önerilmiştir.

Üçüncü araştırma makalesi Samed YENİOĞLU ve Nevin GÜNER-YILDIZ tarafından yürütülen “Özel Gereksinimli Öğrencilere Fen Öğretimi: Tablet Bilgisayarla Sunulan Fen Deneylerinin Etkililiği” adlı çalışmadır. Bu çalışmada tablet bilgisayarla sunulan fen deneylerinin, fen tanımlarını ve olgusal gerçeklere ilişkin bilgileri özel gereksinimli öğrencilere öğretmedeki etkililiğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, tek denekli

araştırma modellerinden katılımcılar arası yoklama evreli çoklu yoklama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, öğretim, yoklama, genelleme ve izleme oturumlarına yer verilmiş; etkililik, güvenilirlik ve sosyal geçerlik verileri toplanmıştır. Araştırmaya 11 yaşında ve genel eğitim okullarında kaynaştırma uygulamaları çerçevesinde eğitim almakta olan öğrenme güçlüğü tanıılı üç öğrenci katılmıştır. Çalışmaya katılan tüm öğrencilerin hedef fen bilimleri tanımlarını ve olgusal gerçeklere ilişkin bilgileri edindikleri ve bu kazanımları müdahale tamamlandıktan üç hafta sonra sürdürdükleri belirlenmiştir. Ayrıca katılımcı öğrenciler bu kazanımları başka bir öğretmene ve çevreye genelleyebilmişlerdir. Araştırmanın sosyal geçerlik bulguları, araştırmanın katılımcısı olan özel gereksinimli öğrencilerin ve öğretmenlerin, tablet bilgisayarla yapılan fen öğretimine ilişkin olumlu görüşlerinin olduğunu ortaya koymuştur.

Özlenen ÖZDİYAR-GEDİK, Abdul Samet DEMİRKAYA ve Eda GÜRLEN tarafından kaleme alınan dördüncü araştırma makalesi “*Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Konu Alanı Uzmanlarının Görüş ve Önerilerinin İncelenmesi*” adını taşımaktadır. Araştırmada üstün yetenekli öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarına ve üstün yetenekli öğrencilere sunulan eğitim uygulamalarına ilişkin konu alanı uzmanlarının görüş ve önerilerini belirlemek ve mevcut eğitim uygulamalarını geliştirmeye yönelik öneriler sunmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, üstün yetenekli öğrencilerin tanınmasına, özelliklerine, gereksinimlerine, karşılaştıkları sorunlara, ihtiyaç duydukları eğitim hizmetlerine ve öğretmenlerinin niteliklerine yönelik konu alanı uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kartopu tekniği kullanılarak belirlenen yedi konu alanı uzmanından oluşmuştur. Araştırma verileri, konu alanı uzmanları ile yapılan görüşmeler kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında görüşülen konu alanı uzmanları, Türkiye’de üstün yetenekli öğrencilerin tanınmasına yönelik uygulanan testlerin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Tanılanmanın erken çocukluk döneminden itibaren çok boyutlu ölçme araçları kullanılarak yapılmasını önermişlerdir. Uzman görüşlerine göre üstün yetenekli öğrencileri akranlarından farklı kılan özelliklerin başında erken gelişmişlik ve aşırı duyarlılık gelmektedir. Uzmanlar, üstün yetenekli öğrencilerin özellikle gelişimsel özellikleri ile ilgili gereksinimlerini vurgulamış, bu gereksinimler karşılanmadığında akran ve öğretmenlerle çatışmalar görülebileceğini ifade etmişlerdir. Konu alanı uzmanları üstün yetenekli öğrencilere daha iyi bir eğitim sunulabilmesi için öğretmen yeterliklerinin iyileştirilmesi, tematik öğretim programları, okul dışı öğrenme fırsatları ve destek eğitim hizmetleri sağlanmasını önermişlerdir. Elde edilen bulgular doğrultusunda üstün yetenekli öğrencileri tanılama araç ve süreçlerinin iyileştirilmesi, öğrencilerin özellik ve gereksinimlerini karşılayacak eğitim politikaları, öğretim programları, öğretim uygulamalarının geliştirilmesi ve öğretmenlerin yetiştirilmesi, öğrencilerin karşılaştıkları sorunlara yönelik gerekli önlemlerin alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Beşinci araştırma makalesi olan “*Matematiksel Modelleme Yeterlikleri Ölçeği’nin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin Belirlenmesi: Özel Yetenekliler Örnekleme*” adlı çalışma *Gülnur ÖZBEK ve Erdoğan KÖSE* tarafından kaleme alınmıştır. Araştırmada matematiksel modelleme yeterlikleri ölçeğini geliştirmek ve psikometrik özelliklerini belirlemek amaçlanmıştır. Betimsel bir çalışma olan araştırma iki farklı örneklem grubu katılımı ile gerçekleştirilmiştir. İlk grupta 301 katılımcıdan elde edilen verilerle açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. İkinci grupta 185 katılımcıdan elde edilen veriler ile doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Geliştirilen ölçek ‘Tamamen katılıyorum’, ‘Katılıyorum’, ‘Orta derecede katılıyorum’, ‘Katılmıyorum’ ve ‘Hiç katılmıyorum’ şeklinde derecelendirilmiş olup ters kodlanması gereken maddeler de içermektedir. Ölçeğin alt faktörleri ‘Gerçek yaşam problemini belirleme’, ‘Problemi anlama ve sadeleştirme’, ‘Matematikselleştirme’, ‘Matematiksel olarak çalışma’ ve ‘Yorumlama ve doğrulama’ olarak belirlenmiştir. Güvenirliği belirlemek amacıyla hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları ölçeğin bütünü için 0.958 olarak ve sırasıyla alt faktörler için .811, .900, .883, .820 ve .927 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin uyum indeksleri ($\chi^2 / df = 2.00$, GFI = .90, RMSEA = .075, SRMR = .063, IFI = .97, NNFI = .97, CFI = .97, NFI = .94, PNFI = .86) belirlenmiştir. Araştırmada, geliştirilen 5 faktörlü 31 maddelik ölçeğin sonraki çalışmalarda kullanılabilir yeterli psikometrik özelliklere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“*Farklı Yetersizlik Türlerinden Etkilenen Çocuk ve Gençlerin Duygu ve Davranış Bozukluklarının Değerlendirilmesi*” adlı altıncı araştırma makalesi *Mahir UĞURLU ve Emine ERATAY* tarafından kaleme alınmıştır. Araştırmada farklı yetersizlik türlerinden etkilenen çocuk ve gençlerin duygu ve davranış bozukluklarının belirlenerek değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın verileri 6-18 Yaş Çocuk-Gençler İçin Öğretmen TRF Ölçeği ile 1439 çocuk ve gencin 501 öğretmeninden toplanmıştır. Yetersizlik türü ile duygu davranış bozuklukları arasında anlamlı farklılık bulunmuş; TRF Ölçeğinden en yüksek puanı otizm spektrum bozukluğu (OSB) olanlar, en düşük puanı ise görme yetersizliği olanlar almıştır. Erkeklerin kızlara göre ve çoklu yetersizliği olanların olmayanlara göre daha yüksek puan aldığı bulunmuş; eğitim kademesiyle birlikte TRF Ölçeğinden alınan puanların arttığı belirlenmiştir. Araştırmada kurallara karşı gelme alt ölçeği dışındaki diğer alt ölçeklerde en yüksek puana OSB olan bireylerin; tüm alt ölçeklerde en düşük puana ise görme yetersizliği olan bireylerin sahip olduğu bulunmuştur. Bu durum üzerinde OSB olan bireylerin yaşadıkları iletişim ve sosyal etkileşim güçlükleri, akran ilişkileri ve oyun

becerilerindeki sınırlılıklar, başkalarının düşünce ve yargılarını anlamada güçlük çekmelerinin etkili olduğu ileri sürülmüştür. Duygu ve davranış bozukluklarının etkilerini azaltmak için öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere yönelik programlar hazırlanabileceği, araştırma verilerinin öğretmenlerden olduğu gibi ebeveyn bildirimleriyle de elde edilebileceği, araştırmanın 3-6 yaş arası çocukları kapsayacak şekilde yapılabileceği önerilerinde bulunulmuştur.

Gamze İNCİ ve Mustafa BAYRAKÇI tarafından kaleme alınan “*Üstün Zekâlı ve Yetenekli Öğrencilerin Sınıf İçi İstenmeyen Davranışları ve Öğretmenlerin Başa Çıkma Stratejileri*” adlı çalışma bu sayımızda yayımlanan yedinci araştırma makalesidir. Bu çalışmada üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin sınıf içi istenmeyen davranışlarının ve bu davranışlara yönelik öğretmenlerinin kullandıkları başa çıkma yollarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma temel nitel araştırma deseninde yürütülmüştür. Çalışmanın katılımcıları 43 öğretmendir. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Toplanan veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin sınıfta karşı koyma, sorumluluktan kaçınma, ders dışı konularla ilgilenme, izinsiz konuşma, saygısızlık, düzensizlik, saldırgan davranışlar ve aşırı hareketlilik gibi istenmeyen davranışlar sergiledikleri görülmüştür. Öğretmenlerin ise bu davranışlarla baş etme yolu olarak ceza/ödül sistemi kullanma, problemin nedenini öğrenmeye çalışma, kurallar koyma, aileler ile görüşme, görmezden gelme, motive edici etkinlikler düzenleme ve kendilerinin mesleki yeterliliklerini artırma yollarına başvurdukları belirlenmiştir. Sonuç olarak üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin en fazla sergilediği istenmeyen sınıf içi davranış inatçı ve karşı koyucu davranışlar olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin ise istenmeyen davranışlarla baş etmek adına en fazla başvurdukları yöntem ceza/ödül olarak ortaya çıkmıştır. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak öğretmenlerin üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin bilişsel ve davranışsal özellikleri hakkında bilgi sahibi olmaları, bu öğrencilere yönelik güncel eğitim stratejileri hakkında ilgili eğitimleri almaları ve sınıfta davranış problemi yaşanmadan önleyici tedbirleri almaları önerilmiştir.

Bu sayımızda yer alan sekizinci ve son araştırma makalesi *A. Faruk LEVENT ve Şeyda BAŞ-DOĞAN* tarafından kaleme alınan “*Üstün Yetenekli Öğrencilerin Karakter Gelişimleri ve Karakter Eğitimine İlişkin Öğretmen Görüşleri*” adını taşımaktadır. Çalışmanın amacı, üstün yetenekli öğrencilerin karakter gelişimleri ve karakter eğitimine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesidir. Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Çalışmanın amacına uygun olarak, üstün yetenekli öğrencilerle çalışan 15 öğretmenle görüşme yapılmıştır. Çalışmada veri toplamak için nitel veri toplama yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Verilerin analizi sonucunda; üstün yeteneklilerin özellikleri ve ihtiyaçları, üstün yetenekli öğrencilerin karakter gelişimi ve bu öğrencilere karakter eğitimi olmak üzere üç temaya ulaşılmıştır. Üstün yetenekli öğrencilerin özellikleri ve ihtiyaçları temasında hızlı öğrenme/kavrama kodunun öne çıktığı görülmüştür. İkinci temada, katılımcı öğretmenlerin bir kısmının, üstün yetenekli öğrencilerin karakter gelişiminde akranlarından daha önde olduğunu, bir kısmının ise bu öğrencilerin akranlarına göre geride kaldıklarını belirterek iki farklı görüş ortaya koydukları görülmüştür. Üçüncü temada katılımcı öğretmenlerin çoğu, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından uygulanan değerler eğitimi programının üstün yeteneklilerin karakter gelişimi için yetersiz olduğunu belirterek uzaktan eğitim yoluyla karakter eğitiminin verimsiz olduğunu ifade etmişlerdir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, üstün yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarına ve özelliklerine uygun olarak karakter eğitimi programlarının hazırlanması gerektiği ileri sürülerek ayrıca MEB merkez örgütü tarafından üstün yetenekli öğrencilerin karakter eğitimine ilişkin öğretmenlere ve okul yöneticilerine yönelik hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi önerilmiştir.

Bu sayımızdaki ilk derleme makalesi “*Özel Gereksinimli Bireylere Matematik Öğretiminde Somut-Yarı Somut-Soyut Öğretimin Kanıta Dayalı Uygulama Olarak Belirlenmesi*” adını taşımaktadır. Çalışma *Özge ÖZLÜ-ÜNLÜ, Aslin ARSLANOĞLU ve Ahmet YIKMIŞ* tarafından kaleme alınmıştır. Çalışmada özel gereksinimli bireylere matematik becerilerinin öğretiminde Somut-Yarı Somut-Soyut (SY-YS-S) öğretim uygulamalarının kanıta dayalı olma durumunun değerlendirmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, 1980-2020 yılları arasında ulusal ve uluslararası kaynaklarda yayımlanan çalışmaların, betimsel analiz ve kanıta dayalı olma standartlarına göre analiz süreçleri gerçekleştirilmiştir. İlk taramalar sonucunda toplamda 52 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmalardan dâhil etme ölçütlerini karşılayan toplam 21 çalışma betimsel analiz sürecine alınmıştır. Ardından, tek-denekli araştırmalar için belirlenmiş olan niteliksel ölçütler dikkate alınarak bu çalışmalar yöntemsel açıdan değerlendirilmiştir. Niteliksel ölçütlerin tamamını karşılayan 17 çalışma görsel ve meta-analiz sürecine alınmıştır. Betimsel analiz bulgularına göre, çalışmaların 2011-2019 yılları arasında yoğunlaştığı ve sıklıkla özel öğrenme güçlüğü olan çocuklara yönelik gerçekleştirildiği görülmüştür. Yöntemsel özelliklere bakıldığında; araştırma deseni olarak sıklıkla denekler arası yoklama denemeli çoklu yoklama modelinin kullanıldığı; bağımlı değişken olarak problem çözme alanında en çok onluk bozma gerektiren çıkarma işlemi içeren problemleri çözme becerisi ve dört işlem becerileri alanında ise sıklıkla çarpma işlemi becerisine yer verildiği görülmüştür. S-YS-S stratejisinin sıklıkla doğrudan öğretim yöntemi ile sunulduğu ve RENAME stratejisi ile desteklendiği bulunmuştur. İncelenen araştırmaların tümünde grafiksel analiz kullanılmış; ancak istatistiksel analizlere tüm çalışmalarda yer verilmemiştir. Kanıta dayalı değerlendirmeye ilişkin bulgulara bakıldığında, niteliksel ölçütlerin

tamamını karşılayan 17 çalışmadan 16'sında olumlu etki görülmüştür. Meta-analiz çalışmalarında, ÖVY ve Tau-U etki büyüklüğü analiz sonuçları ise bulgular başlığında ayrıntılandırılmıştır. Elde edilen bu bulgulara göre, S-YS-S öğretiminin kanıta dayalı bir uygulama olduğu ileri sürülmüştür.

Bu sayımızda yer alan son derleme makalesi *Nihan BOZKURT, Elif KARABULUT, Nergiz KOÇARSLAN, Gül Hayal KORKMAZ* ve *Elif TEKİN-İFTAR* tarafından kaleme alınan “*Replikli Öğretim: Otuz Yıllık Zaman Diliminde Yürütülen Araştırmaların Betimsel Analizi ve Meta-Analizi*” adlı çalışmadır. Çalışmada OSB olan bireylerle replikli öğretimin kullanıldığı 1990-2019 yılları arasında yayımlanmış olan hakemli dergi makalelerinin ve lisansüstü tez çalışmalarının tek-denekli deneysel araştırmalar niteliksel göstergeleri açısından değerlendirilerek ve betimsel analizi yapılarak bir senteze ulaşılması ve bu bireylere dil ve iletişim becerilerini öğretmek üzere bilimsel-dayanaklı bir uygulama olup olmadığının ortaya konulması amaçlanmıştır. Söz konusu çalışmalara ulaşabilmek için elektronik ortamda taramalar yapılmış, ulaşılan çalışmaların kaynakçaları gözden geçirilerek elle tarama yapılmış ve 54 çalışmaya ulaşılmıştır. Dâhil etme ve dışlama ölçütleri açısından çalışmalar değerlendirilerek 45 çalışma niteliksel gösterge analizine alınmıştır. Bu kapsamda 38 çalışma “*model standartlarını karşılayan ve koşullu karşılayan*” çalışmalar olarak değerlendirilerek görsel analize alınmıştır. Görsel analizde ise, 34 çalışma (%76) “*güçlü ve orta düzey dayanaklı*” çalışma olarak değerlendirilmiş, bu çalışmalar betimsel analiz ve etki büyüklüğü analizine alınmıştır. Betimsel analiz sürecinde ise çalışmalar demografik, yöntemsel ve sonuçlarına ilişkin parametreler açısından analiz edilmiştir. Analizler, replikli öğretim ile farklı yaşta bireylere çeşitli iletişim ve etkileşim becerilerinin öğretilbildiğini göstermiştir. Etki büyüklüğü analizleri sonucunda, 19 çalışmanın (%55.9) “*güçlü etkili*”, 11 çalışmanın (%32.3) “*orta-güçlü etkili*” ve 4 çalışmanın ise (%11.8) “*zayıf etkili*” çalışmalar olduğu görülmüştür. Bu bulgulardan hareketle, “*5-3-20 kuralı*” dikkate alındığında replikli öğretimin farklı coğrafyalarda, farklı araştırmacı grupları tarafından OSB olan bireylere iletişim ve etkileşim becerilerinin öğretilmesinde “*bilimsel-dayanaklı bir uygulama*” olduğu ileri sürülmüştür.

Sevgili Okurlarımız, dergimizin zamanında çıkması ve niteliğinin artırılması için yoğun çaba harcayan Editörler Kurulunda yer alan çalışma arkadaşlarıma sizlerin huzurunda bir kez daha çok teşekkür ediyorum. Siz değerli okurlarımıza, yazarlarımıza ve hakemlerimize destekleriniz ve katkılarınız için tekrar teşekkür ediyorum ve süreçteki desteklerinizi ve katkılarınızı sürdürmenizi rica ederek saygılarımı sunuyorum. 2023 yılının Mart ayında yayımlanacak olan 24. Cildin ilk sayısında tekrar buluşmayı diliyorum...

Prof. Dr. Hatice BAKKALOĞLU